

EEN PUNT

UIT DE GESCHIEDENIS DER ZWAVELZUUR-BEREIDING.

Wij ontleenen het volgende aan eenen brief van E. BÉRARD aan DUMAS.

„Gij vraagt mij eenige bijzonderheden aangaande den oorsprong der uitvinding van de aanhoudende verbranding des zwavels in de looden kamers. Ik deel u deze zeer gaarne mede; de herinnering daaraan is nog levendig in onze familie en de overlevering er van is bij ons bewaard gebleven.

Toen de fabriek la Paille in 1782 werd opgericht, volgde men daarin de handelwijze, die beschreven is in CHAPTAL's *Traité de chimie appliquée aux arts*, T. III, p. 25.

Een wagen werd beladen met schotels vol zwavel, vooraf vermengd met een tiende van zijn gewigt salpeter. Het brandbare mengsel, aangestoken zijnde, werd de wagen in de kamer geschoven, die vervolgens gesloten werd. Na eenigen tijd hield de verbranding op bij gebrek van lucht; men moest de deuren openen en de schotels op nieuw beladen. Men verkreeg zoo slechts eene genoegzame hoeveelheid zwavelzuur na zes maanden, besteed aan eenen kostbaren en moeijelijken arbeid, die te midden van eenen verstikkenden dampkring moest volvoerd worden. Bovendien was het verlies aan zure dampen zoo aanmerkelijk en dien-tengevolge de geheele fabriek zoo weinig winstgevend, dat de aandeelhouders schier ontmoedigd waren en er ernstig over dachten haar geheel op te geven.

Mijn grootvader, die toen de fabriek bewoonde en het werk bestuurde, had lang nagedacht over de middelen om de bewerking te verbeteren; eindelijk op eenen avond van 1795 stelde hij aan CHAPTAL het volgende voor: men zoude vlak naast de looden kamer een steenen oven bouwen, die bestemd was voor de verbranding van den zwavel; de gemeenschap met de kamer zoude worden daargesteld door een horizontale buis van geplet lood, drie lijnen dik en een voet wijd; en om te verhinderen,

dat de warmte de looden buis smolt, zoude men haar omgeven met een looden kist, gevuld met water, dat behoorlijk vernieuwd werd.

CHAPTAL had tegen deze nieuwe bewerking echter duizenderlei bedenkingen. Zijn doorzicht liet hem zonder twijfel de bezwaren voorzien, die men daarvan later ondervond en welke eerst door GAY-LUSSAC met goed gevolg werden opgeheven. De trekking, welke in de kamer moest ontstaan, zoude volgens hem voorzeker een groot verlies van zure dampen teweeg brengen, waardoor de verkregen arbeidsbesparing zoude worden opgewogen. Een zeer levendige strijd ontstond tusschen de beide deelgenooten en duurde den geheelen avond. CHAPTAL vertrok eerst zeer laat, zonder overtuigd te zijn. Te huis gekomen en den slaap niet kunnende vatten, dacht hij over al de door hem tegen het nieuwe stelsel gemaakte bedenkingen nog eens na. Allengs verdwijnen zijne twijfelingen, en, zonder dralen, wil hij aan zijnen vriend gerechtigheid laten wedervaren. Hij wekt zijn knecht en zendt dezen, ten drie ure in den nacht, naar la Paille, op een kwartier afstands van de stad gelegen. De knecht, die de fabrick gesloten en in diepe stilte vindt, werpt steenen tegen de blinden van de kamer van den directeur, en, zoodra deze zich aan het venster vertoont, roept hij hem toe: „de heer CHAPTAL vindt uw denkbeeld uitmuntend en verzoekt u het morgen zoo vroeg mogelijk te bewerkstelligen.”

De nieuwe toestel werd zoodra mogelijk aangebragt en was weldra in volle werking.

In een maand tijds werd dezelfde hoeveelheid zwavelzuur verkregen, waartoe vroeger een half jaar gevorderd werd. Men kon aan alle aanvragen voldoen en wel met zulk een gevolg, dat na drie jaren de beide geassocieerden eene zuivere winst van 265,000 francs onder zich verdeelden. (*Les Mondes*, 1867, p. 487).

Hg.
